

Arkivreferanse: 2022/18478-3
Arkivkode: 026
Saksbehandler: Randi Sletnes
Adm.enhet: Samfunnsutvikling -
Regional plan og analyse
Dato: 05.02.2023

Utvalg

Møtedato

Saksnummer

Evaluering av statsforvalternes geografiske inndeling - hørings svar

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

For å sikre god samhandling om regionale muligheter og utfordringer bør organisering av regional stat som hovedregel speile fylkesinndelingen.

Tron Bamrud
Fylkeskommunedirektør

Bakgrunn:

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) har evaluert strukturen for statsforvalterne, og leverte sin rapport «Færre og bedre – en evaluering av statsforvalterstrukturen» til Kommunal- og distriktsdepartementet 30. september 2022. Kommunal- og distriktsdepartementet har sendt rapporten på høring med frist 15. februar 2023 (utsatt frist).

Bakgrunnen for at det ble gjennomført en evaluering, var at ny struktur for statsforvalterne ble iverksatt 1. januar 2019. 16 embeter ble til 10, og Statsforvalterens fellestjenester (STAF) ble etablert som en egen virksomhet. Vedtak om oppdeling av fylkene Oslo og Viken, Troms og Finnmark, og Vestfold og Telemark har reist spørsmålet om statsforvalterembetene i disse fylkene også bør deles.

Departementet ber om vurderinger av anbefalingene fra DFØ som er å finne i rapportens kapittel 1. Departementet ber videre om at høringsinnspill som gis er konsise og henviser til nummerering oppgitt i høringsbrevet.

Vurdering opp mot FNs bærekraftsmål:

En velfungerende statsforvalter med gode og hensiktsmessige samarbeidsrelasjoner er viktig med tanke på flere av bærekraftsmålene, og spesielt for mål nummer 17, samarbeid for å nå målene.

Medvirkning fylkeskommunale råd:

Saken har ikke vært oversendt rådene.

Fakta

Hovedfunn og vurderinger i rapporten

DFØ har på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet evaluert dagens statsforvalterstruktur. Evalueringen skal besvare to hovedspørsmål:

- I hvilken grad har ny struktur bidratt til å styrke statsforvalternes sentrale roller?
- Hva er fordeler og ulemper ved en statsforvalterstruktur som sammenfaller med fylkeskommunen versus en struktur der statsforvalteren favner om flere fylker?

Funnene er basert på data innhentet fra kommunene, statsforvalterembetene og styringsetatene. Evalueringen tar for seg hvordan dagens struktur fungerer, med vekt på endringen som har skjedd i de sammenslåtte embetene. I lys av at fylkene Troms og Finnmark, Vestfold og Telemark og Oslo og Viken er vedtatt delt opp igjen, har vi sett ekstra nøye på embetene som i dag dekker disse fylkene.

Evalueringen viser at både styringsetatene og kommunene er fornøyde med statsforvalterne. Det er relativt kort tid siden endringene trådte i kraft, men de nye embetene er i ferd med å sette seg. Sammenliknet med kommuneundersøkelsen som ble gjort i 2010, registrer imidlertid DFØ at kommunene jevnt over er noe mindre fornøyde med statsforvalteren nå enn

da. DFØ sier det ikke er mulig å si hva som er årsaken til dette. Kommunenes tilfredshet med statsforvalteren varierer mellom embeter og mellom fagområder. Kommunene er mest fornøyde med samfunnssikkerhet og beredskapssaker og minst fornøyde med areal- og plansaker. Videre finner DFØ at saksbehandlingstid er en utfordring, noe den også var da de gjorde en tilsvarende undersøkelse i 2010. De finner ikke noe tydelig skille mellom kommuner i sammenslåtte og ikke-sammenslåtte embeter.

DFØ sine vurderinger og anbefalinger

1.2.3 Samordning må fortsatt prioriteres

DFØ fremhever at styringsetatens vurderinger av embetene er viktige og her er tilbakemeldingene entydige: endringene i statsforvalterstrukturen har bidratt til sterkere fagmiljøer og bedre kvalitet på oppgaveløsningen. Strukturendringen har ført til en økt harmonisering av rettsanvendelsen på ulike områder. Først og fremst kommer dette til syne innenfor de sammenslåtte embetene. Samtidig er erfaringen fra de sammenslåtte embetene er at oppbygging av nye fagmiljøer til dels har gått på bekostning av helheten i organisasjonen i en overgangsperiode. Økt spesialisering betyr færre generalister som har overblikket over flere fagområder. Det kommer fram i undersøkelsen at både embetene selv og kommunene opplever at fagområdene ikke snakker godt nok sammen. Noe har alltid vært slik, og noe har blitt tydeligere etter sammenslåing, Som følge av at stadig flere regionale statsetater har gått over til en funksjonsbasert organisering med landsdekkende oppgaveløsning, har også statsforvalterens samordningsrolle blitt mer krevende. Dette er en utvikling som har skjedd uavhengig av statsforvalterstrukturen

I henhold til DFØ rapporten er det minst tilfredshet med areal- og samfunnsplanlegging.

1.2.4 Praksis må bli likere

Et av målene med strukturendringene var å oppnå likere praktisering av rettsregler mellom embetene, på områder der likhet er viktig. Slik harmonisering av praksis har også i noen grad skjedd mellom embetene. Det er enklere for både styringsetatene og embetene å få til likere Færre og bedre 10 praksis mellom 10 enn mellom 18 embeter. Men selv om embetene har blitt færre og likere, er det fortsatt forskjeller i hvordan embetene praktiserer rettsregler.

1.2.5 Dialogen må bli bedre

Statsforvalterens rolle som bindeledd mellom stat og kommune er noe av kjernen ved statsforvalterembetene. For å ivareta den må statsforvalteren kjenne kommunene sine. Sammenslåing av embeter betyr at noen embeter har fått ansvar for et større geografisk område og for flere kommuner. På den ene siden styrker sammenslåing til større embeter fagmiljøer og bygger kompetanse på fagspesifikke områder. På den andre siden kan sammenslåingene gjøre det mer krevende å opprettholde god og helhetlig kunnskap om lokale forhold i et stort antall kommuner med ulike utfordringer. Funnene fra DFØ sin undersøkelse kan tyde på at selv om lokalkunnskapen til statsforvalterne er god, opplever noen kommuner at statsforvalteren har blitt fjernere etter at embeter har blitt slått sammen. Utfordringer med saksbehandlingstid

1.2.6 Utfordringer med saksbehandlingstid

Evalueringen viser at kommunene ikke er fornøyde med saksbehandlingstiden hos statsforvalterne. Lang saksbehandlingstid er en utfordring som gjelder generelt for alle embetene, og som har vært en gjennomgående utfordring over tid også før omleggingen til dagens struktur jf. kommuneundersøkelsen fra 2010.

1.2.7 Uheldig med detaljerte føringer for organisering

For de sammenslåtte statsforvalterembetene ble det lagt ulike politiske føringer for lokalisering av kontorsteder og organisering. Av hensyn til fordeling av arbeidsplasser ble hovedsetet for fylkeskommunen og statsforvalterembetet plassert på ulike steder. Det lå også en føring om at kontorstedene i hovedsak skulle opprettholde tidligere antall arbeidsplasser, med mindre annet var bestemt. Slike føringer for plassering av fysiske kontorsteder er ikke uvanlig. Innlandet og Vestfold og Telemark fikk imidlertid også føringer for hvordan de skulle organisere seg internt, nærmere bestemt antall avdelinger som skulle være på de ulike kontorstedene. Vestfold og Telemark gir uttrykk for at dette ble opplevd som en begrensning i deres muligheter til å innrette organisasjonen på en mest mulig effektiv og hensiktsmessig måte. DFØ deler denne oppfatningen. Innenfor rammene av politiske beslutninger om hvor embetet skal lokaliseres, mener vi det er viktig å holde fast Færre og bedre 12 ved et prinsipp om at virksomhetene selv må bestemme sin interne organisering med tanke på hva som gir best oppgaveløsning.

1.2.8 Lik inndeling som fylkeskommunen er ikke viktig for statsforvalterens oppgaveløsning

I lys av beslutningen om å dele opp fylkene, har spørsmålet om hvorvidt også statsforvalterembetene må deles igjen blitt reist. Historisk har disse enhetene hatt lik geografisk inndeling, med unntak av Statsforvalteren i Oslo og Viken som dekker to fylker. Det delte meninger om hvor viktig det er at statsforvalterne har sammenfallende grenser med fylkeskommunene. Vår undersøkelse viser imidlertid at sammenholdt med andre hensyn, er det få som mener at fylkeskommunens grenser bør være avgjørende for inndelingen av statsforvalterne. DFØ deler denne vurderingen. Fylkeskommunen er en viktig målgruppe og samarbeidspart for statsforvalteren, men det er kommunene, sammen med innbyggere, næringsliv og andre statlige etater, som er statsforvalternes primære målgrupper. For statsforvalteren er fylkeskommunen i mange sammenhenger én kommune blant flere. Statsforvalteren er minst like avhengig av et godt samarbeid med regionale statsetater. Disse følger som hovedregel ikke fylkeskommunens inndeling, og har vanligvis færre regionskontorer enn det er fylker. Det er lite som tilsier at sammenfallende geografisk inndeling mellom statsforvalteren og fylkeskommunen er viktigere enn sammenfallende geografisk inndeling mellom statsforvalteren og andre statlige regionale etater. Det er imidlertid viktig at embetene følger fylkenes yttergrenser, slik at det enkelte fylket ikke må forholde seg til flere embeter.

1.2.9 Statsforvalterstrukturen bør ikke endres tilbake slik den var

Alt i alt viser evalueringen at styringsetatene, embetene selv og kommunene opplever at dagens struktur fungerer godt. Videre er det slik at de forbedringsområdene som er identifisert i evalueringen, så som saksbehandlingstid, samordning og harmonisering av praksis, ikke lar seg løse ved å endre strukturen. Det er derfor ikke tydelig for DFØ hva som vil være nytten av en eventuell endring av strukturen tilbake til slik den var, særlig ikke sett opp mot kostnadene det vil medføre.

Undersøkelsen tyder på at en eventuell deling vil få størst negative konsekvenser for Troms og Finnmark, men det vil også være uheldig for Vestfold og Telemark om embetene deles. For begge embetene er DFØ usikre på om det er mulig å bygge opp solide nok fagmiljøer to steder, tilsvarende det vi finner i dagens embeter. Også for Oslo og Viken vil det eventuelt være behov for å bygge opp fagmiljøer på nytt, med de omstillingskostnadene dette innebærer. Å frigjøre seg fra premisset om at statsforvalterembetene skal følge

fylkesinndelingen, vil også åpne muligheten for å gjøre en mer helhetlig vurdering av hvordan fylkene eventuelt bør deles mellom embetene.

Dersom strukturen skulle endres må kostnader og nytte vurderes grundig.

1.2.10 Ytterligere oppgavefordeling mellom embetene

Dersom det blir aktuelt å dele ett eller flere av de nåværende embetene, blir spørsmålet om ytterligere arbeidsdeling mellom embetene mer aktuelt. Hvis det igjen blir mindre embeter med små og sårbare fagmiljøer, kan det diskuteres om det er nødvendig å bygge opp alle funksjoner i alle embeter igjen. Arbeidsdeling kan eventuelt også være en overgangsordning for embeter som må bygges opp på nytt. Spesialisering og oppgavedeling mellom embeter er imidlertid ikke uproblematisk, og det bryter med generalistprinsippet for statsforvalterne. Etter DFØ sin vurdering er det mest aktuelt med spesialisering på avgrensede fagområder som ikke krever lokalkunnskap.

Rapporter og utredninger som har sett på organisering av regional stat

Det har i vært gjennomført en rekke utredninger knyttet til geografisk inndeling av regional stat og konsekvenser av denne, senest i forbindelse med regionreformen. Dette er ikke nevnt i DFØ sin evaluering. I flere rapporter og utredninger har det vært hevdet at en viktig samordningsutfordring for regional utvikling skyldes at statsforvaltningens regionale ledd følger andre geografiske grenser enn fylkeskommunen, og det statlige regionale mangfoldet har blitt illustrert på følgende måte:

Figur 2.2 Illustrasjon av ulike statlige myndigheters geografiske inndeling av sine regionale ledd (Stigen 2011, Hansen mfl. 2006)

Odo	Akershus	Ostfold	Hedmark	Oppland	Buskerud	Vestfold	Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn	Møre	Sor-Tr.	Nord-Tr.	Nordland	Troms	Finmark											
2 regioner																													
Hovedredningsentral 1 Stavanger										Hovedredningsentral 2 Bodo																			
3 regioner																													
Meteorologisk institutt – værvarslinga 1										Meteorologisk institutt – værvarslinga 2				Meteorologisk institutt – vær 3															
Jerubaneverket 1										Jerubaneverket 2				Jerubaneverket 3															
Fylkesnemnda for sosiale saker										Fylkesnemnda for sosiale saker 2				Fylkesnemnda for sosiale saker 3															
Statnett 1										Statnett 2				Statnett 3															
4 regioner																													
Sjøfartsdir inspeksjon 1				Sjøfartsdir inspeksjon 1				Sjøfartsdir inspeksjon 2				Sjøfartsdir inspeksjon 3		Sjøfartsdir inspeksjon 4															
5 regioner																													
Vegregion 1				Vegregion 2				Vegregion 3				Vegregion 4		Vegregion 5															
H2 Helseregion 1				Helseregion 2				Helseregion 3				Helseregion 4		Helseregion 5															
Avinor 1				Avinor 2				Avinor 3				Avinor 4		Avinor 5															
Justerkanne 1				Justerkanne 2				Justerkanne 3		Justerkanne 4		Justerkanne 5																	
NVE 1				NVE 2				NVE 3		NVE 4		NVE 5																	
Kystverket 1				Kystverket 1				Kystverket 2		Kystverket 3		Kystverket 4		Kystverket 5															
Etlilysnet 1				Etlilysnet 2				Etlilysnet 3		Etlilysnet 4		Etlilysnet 5																	
Jordskifteretten 1				Jordskifteretten 2				Jordskifteretten 3		Jordskifteretten 4		Jordskifte 5																	
Barne-, ungdoms- og familieetaten 1				BUFA 2				BUFA 3		BUFA 4		BUFA 5																	
Statsbygg 1				Statsbygg 2				Statsbygg 3		Statsbygg 4		Statsbygg 5																	
6 regioner																													
Husbanken 1				Husbanken 2				Husbanken 3				Husbanken 4		Husbank 5		Husbank 6													
UDI 1				UDI 2				UDI 3				UDI 4		UDI 5		UDI 6													
L 3 Lagdomme 1				Lagdomme 2				Lagdomme 3				Lagdomme 4		Lagdomme 5		Lagdomme 6													
Kri 1 Krim 2 Krim 1				Kriminalomsorg 2				Kriminalomsorg 3		Kriminalomsorg 4		Kriminalomsorg 5		Kriminalomsorg 6															
Sjøfartsinspektør 1				Sjøfartsinspektør 2				Sjøfartsinspektør 3		Sjøfartsinspektør 4		Sjøfartsinspektør 5		Sjøfartsinspektør 6															
Tollregion 1				Tollregion 2				Tollregion 3				Tollregion 4		Tollregion 5		Tollregion 6													
Reindr 1				R1				R2		Reindr 3		R4		5 6															
7 regioner																													
Arb 1				Arbeidstilsyn 2				Arbeidstilsyn 3				Arbeidstilsyn 4		Arbeidstilsyn 5		Arbeidstilsyn 6		Arbeidstilsyn 7											
Fiskeridirektoratet 1				Fiskeridirektoratet 1				Fiskeridirektoratet 2				Fisk 3		Fisk 4		Fisk 5		Fisk 6											
8 regioner																													
Statsarkiv 1				Statsarkiv 2				Statsarkiv 3				Statsarkiv 4		Statsarkiv 5		Ark 6		Statsarkiv 7		Statsarkiv 8									
Mattilsynet 1				Mattilsynet 2				Mattilsynet 3				Mattilsynet 4		Mattilsynet 5		Mattilsynet 6		Mattilsynet 7		Mattilsynet 8									
Statens lånekasse 1				Låne 6				Lån 2+1		Låne 3+1		Statens lånekasse 4		Låne 5		Låne 6		Låne 7		Statens lånekasse 8									
10 regioner																													
Statsadvokaten 1				Statsadvokat 2				Statsadv 1		Statsadvokat 3		Statsadvokat 4		Adv 5		Adv 6		Statsadv 7		Statsadv 8		Statsadv 9		Statsadv 10					
Reg 1				Forbrukerrådet 2				Forbrukerrådet 3		Forbrukerrådet 4		Forbr 5		Forbrukerrådet 6		Forbrukerrådet 7		Forbrukerrådet 8		Forbruker 9		Forbruker 10							
11 regioner																													
Bisp 1				Bispedomme 2				Bispedomme 3		Bispedomme 4		Bispedomme 5		Bisp 6		Bispedomme 7		Bisp 8		Bispedomme 9		Bispedomme 10		Bispedomme 11					
12 regioner																													
Statens kartverk 1				Kartverk 2				Kart 1		Kartverk 3		Kartverk 4		Kart 5		Kartverk 6		Kart 7		Kart 8		Kart 9		Kartverk 10		Kart 11		Kart 12	

Figuren viser fylkeskommuneinndelingen i øverste rad, og at de geografiske inndelingene i statlige spesialregioner varierer fra sektormyndighet til sektormyndighet. Figuren viser bare enheter som er større enn fylkeskommunene. I tillegg kommer de som følger fylkesinndelingen (fylkesmennene, med unntak av Oslo/Akershus, og NAV), og de som har inndelinger som er geografisk mindre enn fylkeskommunene (politidistriktene).

Flere studier har vist at variasjonen i geografiske inndelinger utfordrer samarbeid og koordinert virkemiddelbruk (Hansen mfl. 2006, Nilsen og Langset 2015, Hanssen mfl. 2012). Med bakgrunn i Plan og bygningsloven er regional planlegging fremmet som et samordningsverktøy, og målet er å få til god samordning mellom stat, kommunal sektor og private slik at en samler virkemidler og tiltak slik at de sammen fremmer regional utvikling og mål som er satt. Nettverk og partnerskapstanken er sentral når det gjelder fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle, og fylkeskommunen etablerer gjerne fylkesdekkende nettverk med representanter fra statsforvalteren, Innovasjon Norge, kommuner/regionråd av kommuner, NAV og arbeidslivsorganisasjoner.

I Den regionale stat – enhet og mangfold (Tore Hansen, Gro Sandkjær Hanssen, Leif Arne Heløe og Inger Marie Stigen (NIBR-rapport: 2006:9) kan en lese at dagens struktur på den regionale stat kan medføre økte kostnader? Får manglende samordning på grunn av en mangfoldig geografisk inndeling konsekvenser for effektiv ressursutnyttelse i offentlig sektor? En betydelig andel av våre respondenter i rapporten nevner økt møtevirksomhet, økt reisevirksomhet og økt saksbehandlingstid som følge av inndelingen av regionale statsetater. Nesten alle fylkeskommuner og regionkontorene til LO og NHO oppgir at de opplever økt

møte- og reisevirksomhet samt økt saksbehandlingstid, og et flertall av kommunene opplever det samme

I spørreundersøkelsen ble respondentene bedt om å si seg enig/uenig i påstander om hvorvidt de regionale statsetatenes samordning overfor kommunene ville blitt bedre ivaretatt dersom a) alle de regionale statsetatene hadde hatt lik geografisk inndeling. Et klart flertall i alle respondentgruppene gir uttrykk for at lik geografisk inndeling ville være en fordel for den regionale samordningen.

Fylkeskommunedirektørens vurderinger

DFØ sine anbefalinger følger under. Fylkeskommunedirektøren sine vurderinger følger under hvert av spørsmålene, som er nummerert på samme måte som det fremgår i kapittel 1 i utredningen.

1.2.3 Embetene må sørge for bedre intern samordning mellom fagområder ut mot kommunene.

Det kommer frem av rapporten at sammenslåing av enhetene har ført til oppbygging av nye fagmiljøer, men at det til dels har gått på bekostning av helheten i organisasjonen. Det sies også at økt spesialisering betyr færre generalister som har overblikket over flere fagområder. Det kommer også fram i undersøkelsen at både embetene selv og kommunene opplever at fagområdene ikke snakker godt nok sammen. Etter fylkeskommunedirektørens vurdering er dette uheldig, og det er viktig at det settes i gang tiltak som bidrar til forbedringer. Statsforvalteren er bindeledd mellom kommuner og stat, og ut fra figuren over kan en se hvor viktig det er med en samordnende funksjon

1.2.4 Der lik rettsanvendelse er viktig, må embetene i samarbeid med styringsetatene jobbe videre med harmonisering av praksis mellom embeter.

Et av målene med strukturendringene var å oppnå likere praktisering av rettsregler mellom embetene, på områder der likhet er viktig. Det er selvfølgelig bekymringsfullt når dette ikke er på plass, særlig siden dette var et viktig mål.

1.2.5 Embetene må sørge for god og tilpasset dialog med kommunene.

Funnene fra DFØ sin undersøkelse kan tyde på at selv om lokalkunnskapen til statsforvalterne er god, opplever noen kommuner at statsforvalteren har blitt fjernere etter at embeter har blitt slått sammen. Dette er viktig å få på plass, og kan være et grunnlag for å se på strukturen i de fylkene som nå skal deles. Det er lettere med lokalkunnskap i mindre regioner.

1.2.6 Utfordringer med saksbehandlingstid

Lang saksbehandlingstid er en utfordring som gjelder generelt for alle embetene, og som har vært en gjennomgående utfordring over tid også før omleggingen til dagens struktur. Siden dette fortsatt er et problem tre år etter sammenslåingen viser vel at det ikke nødvendigvis er en fordel med større enheter.

1.2.7 Uheldig med detaljerte føringer for organisering

For de sammenslåtte statsforvalterembetene ble det lagt ulike politiske føringer for lokalisering av kontorsteder og organisering. Av hensyn til fordeling av arbeidsplasser ble hovedsetet for fylkeskommunen og statsforvalterembetet plassert på ulike steder. Dette var avgjørende for å finne løsninger og motivasjon for å bygge opp de nye fylkene. Som DFØ også bemerker har det innenfor statsforvaltningen vært styrte prosesser, herunder

knyttet til desentralisering av arbeidsplasser. For Innlandets del er det positivt når staten kan desentralisere virksomheten, og det er et ønske om at det fortsatt skal kunne være politiske føringer for lokalisering. Etter pandemien ser en at det er mange muligheter knyttet til lokalisering av arbeidsplasser, også på mindre steder.

1.2.8 Lik inndeling som fylkeskommunen er ikke viktig for statsforvalterens oppgaveløsning

I rapporten står det fylkeskommunen er en viktig målgruppe og samarbeidspart for statsforvalteren, men det er kommunene, sammen med innbyggere, næringsliv og andre statlige etater, som er statsforvalternes primære målgrupper. For statsforvalteren er fylkeskommunen i mange sammenhenger én kommune blant flere. DFØ sier at det er lite som tilsier at sammenfallende geografisk inndeling mellom statsforvalteren og fylkeskommunen er viktigere enn sammenfallende geografisk inndeling mellom statsforvalteren og andre statlige regionale etater. Fylkeskommunedirektøren viser til figuren som illustrerte hvor mange ulike regionale organiseringer en har sett hos staten. Dette har blitt bedre etter regionreformen ved at flere instanser, herunder offentlige og private, har valgt samme inndeling som fylkeskommunen har. For fylkeskommunen som samfunnsutvikleraktør med hovedansvar for å drive nettverksarbeid og lede utviklingsprosesser i fylket, har denne inndelingen vært en stor utfordring. For Innlandet del har det vært viktig at det regionale partnerskapet har lik organisatorisk tilknytning til fylket. Erfaringen herfra er at det er fordelaktig med samme grenser for statsforvalter og fylkeskommune, og dette bør tillegges vekt når en ser på strukturen hos statsforvalteren.

Videre er det avgjørende at regional stat og fylkeskommunen sammen ser på regionale utfordringer knyttet til planlegging og arealproblematikken, og har et konstruktivt samarbeid knyttet til hele fylket. I henhold til DFØ rapporten er det minst tilfredshet med areal- og samfunnsplanlegging. Gitt at fylkeskommunen kanskje er den største motoren for regional utvikling, kan det være et argument for at statsforvalter bør følge fylkesinndelingen for å styrke nettopp dette arbeidet

Fordelen ved at en statsforvalter dekker flere fylker må være knyttet til dette med fagmiljø og eventuell rasjonalisering hos statsforvalteren. Samtidig er det utfra DFØ rapporten, vanskelig å se denne effekten i dag.

1.2.9 Statsforvalterstrukturen bør ikke endres tilbake slik den var

DFØ konkluderer med at evalueringen viser at styringsetatene, embetene selv og kommunene opplever at dagens struktur fungerer godt. Videre er det slik at de forbedringsområdene som er identifisert i evalueringen, så som saksbehandlingstid, samordning og harmonisering av praksis, ikke lar seg løse ved å endre strukturen. Det er derfor ikke tydelig for DFØ hva som vil være nytten av en eventuell endring av strukturen tilbake til slik den var, særlig ikke sett opp mot kostnadene det vil medføre.

Undersøkelsen tyder på at en eventuell deling vil få størst negative konsekvenser for Troms og Finnmark, men det vil også være uheldig for Vestfold og Telemark om embetene deles. For begge embetene er DFØ usikre på om det er mulig å bygge opp solide nok fagmiljøer to steder, tilsvarende det vi finner i dagens embeter.

Erfaringene fra Innlandet viser fordelene med å ha lik inndeling når det gjelder fylkeskommune og statsforvalter. Fylkeskommunedirektøren viser til tidligere utredninger knyttet til regional statlig organisering, og mener DFØ har lagt for liten vekt på tidligere

anbefalinger. Videre har DFØ i liten grad tatt inn over seg at det har skjedd endringer knyttet til samordningsfunksjonen til fylkeskommunen. For å sikre en bærekraftig utvikling i hele fylket, er samordning og felles tilnærming til muligheter og utfordringer helt essensielt. Det er viktig å påpeke endringene som skjedde i forbindelse med regionreformen, hvor fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle ble forsterket. For å følge opp regioner og kommuner på en god måte er det fordel med ensartede grenser. Fylkeskommuner som må samordne med to statsforvaltere får en større utfordring med hensyn til samarbeid, noe som igjen vil gå ut over kommunene. Arealplanlegging og annen regional planlegging er viktig å se på tvers av kommunegrenser, og spørsmålet er hvorvidt en vil lykkes like godt med dette når det er flere statsforvaltere som må samordne seg.

Fylkeskommunedirektøren kan se at det er krevende med en større omorganisering etter så kort tid, men mener at med dagens rolle og oppgavefordeling, er en fordel når regional stat speiler fylkeskommunene.

1.2.10 Ytterligere oppgavefordeling mellom embetene

Dersom det blir aktuelt å dele ett eller flere av de nåværende embetene, blir spørsmålet om ytterligere arbeidsdeling mellom embetene mer aktuelt. Hvis det igjen blir mindre embeter med små og sårbare fagmiljøer, mener DFØ det kan diskuteres om det er nødvendig å bygge opp alle funksjoner i alle embeter igjen. I rapporten sies det også at Departementene må legge til rette for at ulempene som følger av funksjonsorganisering av statlige etater for statsforvalterens samordningsrolle blir kompensert. Som følge av at stadig flere regionale statsetater har gått over til en funksjonsbasert organisering med landsdekkende oppgaveløsning, har også statsforvalterens samordningsrolle blitt mer krevende. Fylkeskommunedirektøren har forståelse for at dette oppleves krevende, og støtter anbefalingen fra DFØ på dette området. Spørsmålet blir imidlertid om det da blir enda mer krevende med mer oppdeling innenfor statsforvalterembetet.

Konklusjon:

Erfaringene fra Innlandet er at det er en fordel med å ha lik inndeling når det gjelder fylkeskommune og statsforvalter. Fylkeskommunedirektøren viser til tidligere utredninger knyttet til regional statlig organisering, og mener DFØ har lagt for liten vekt på tidligere anbefalinger. Videre har DFØ i liten grad tatt inn over seg at det har skjedd endringer knyttet til samordningsfunksjonen til fylkeskommunen. For å sikre en bærekraftig utvikling i hele fylket, er samordning og felles tilnærming til muligheter og utfordringer helt essensielt.

Videre viser utredningen at det kan stilles spørsmål ved om sammenslåingen har hatt stor betydning med hensyn til bedre saksbehandling og likere rettspraksis. Og det vises samtidig til at sammenslåingene gjøre det mer krevende å opprettholde god og helhetlig kunnskap om lokale forhold i et stort antall kommuner med ulike utfordringer.

Fylkeskommunedirektøren kan se at det er krevende med en større omorganisering etter så kort tid, men mener at med dagens rolle og oppgavefordeling, er det en fordel når regional stat speiler fylkeskommunene. Det anbefales derfor at fylkesutvalget sender følgende høringsuttalelse:

For å sikre god samhandling om regionale muligheter og utfordringer bør organisering av regional stat som hovedregel speile fylkesinndelingen.